

## Innehåll

Sammanfattning .....	1
De flesta uppnår godkända betyg .....	1
Skolorna har svårt att stödja elever med omfattande svårigheter i skolan.....	1
Bakgrund och innehåll.....	2
Nu möjligt att analysera förändring i betygen över tid .....	2
Fördjupning av tidigare presenterade resultat .....	2
Begränsningar i data.....	2
Disposition .....	3
Förändring av betygen från årskurs 6 till årskurs 9.....	4
Hur såg elevernas resultat ut i årskurs 6? .....	4
Har elevernas resultat förändrats till årskurs 9? .....	5
Hur har betygen förändrats i olika ämnen? .....	6
Vad är det som gör att matematiken sticker ut? .....	7
Särskilt stöd för elever som inte uppnår godkända betyg.....	8
Hur ser sambandet ut mellan betygen i årskurs 6 och särskilt stöd? .....	9
Hur har det gått för eleverna i årskurs 9 och vilka har fått särskilt stöd? .....	10
Diskussion.....	13
Bilaga 1 – Underlag för analysen .....	14
Datakällor och population .....	14
Begränsningar i data.....	14

## Sammanfattning

De elever som lämnade årskurs 9 våren 2016 är den första elevkullen som också fick betyg i årskurs 6. I den här promemorian följer vi upp elevernas resultatutveckling och tittar även på skolornas insatser i form av särskilt stöd.

### De flesta uppnår godkända betyg

De allra flesta uppnår godkända betyg (A–E) både i årskurs 6 och 9. Men alla elever avslutar inte grundskolan med godkända betyg. Vi ser att en stor andel av eleverna som uppvisar bristande kunskaper i årskurs 6 saknar godkända betyg även tre år senare då de avslutar årskurs 9.

I de flesta ämnen har eleverna antingen fått samma betyg som i årskurs 6 eller fått högre slutbetyg. Störst andel elever som fått ett högre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6 är det i ämnena hem- och konsumentkunskap och i modersmål där över hälften (58 procent) fått ett högre betyg. Matematik är det ämne där störst andel (41 procent) fått ett lägre betyg i årskurs 9 än de hade i årskurs 6.

### Skolorna har svårt att stödja elever med omfattande svårigheter i skolan

Mycket pekar på att skolorna har problem med att sätta in rätt typ av stöd för elever med svårigheter i skolan. Totalt sett är det drygt 15 600 elever som inte uppnått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 6. Av dem har närmare 9 100 inte heller uppnått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 9. Bland de 8 800 av dem som vi även kan koppla till uppgifter om särskilt stöd ser vi att närmare hälften, 4 200 elever, har fått särskilt stöd under årskurs 8 och/eller 9.<sup>1</sup> Det är därmed närmare 4 600 elever med F eller uteblivet betyg i både årskurs 6 och 9 som varken fått särskilt stöd i årskurs 8 eller i årskurs 9.

Vilken problematik som döljer sig bakom ett eller flera F vet vi inte. Det är dock rimligt att tro att skolan har större möjlighet att göra anpassningar inom ordinarie undervisning när elever har mindre omfattande svårigheter. Har en elev F i flera ämnen döljer sig troligtvis mer svåråtgärdade förhållanden än för en elev med F i ett ämne.

Drygt en fjärdedel av eleverna med F i *ett* ämne och hälften av eleverna med F i *flera* ämnen har fått särskilt stöd under årskurs 8 och/eller 9. Trots det särskilda stödet har en stor andel fortfarande F eller uteblivet betyg då de avslutar årskurs 9. Framförallt är det elever med betyget F i flera ämnen i årskurs 6 som fortfarande saknar godkända betyg i årskurs 9.

---

<sup>1</sup> Uppgift om särskilt stöd i årskurs 7 går inte att koppla till eleverna i den här elevkullen. Se mer information om det under Begränsningar i data.

## Bakgrund och innehåll

Betyg i grundskolan ges från hösten i årskurs 6 och sedan vid varje terminsslut tills att slutbetyg sätts i årskurs 9. De betyg som ingår i Sveriges officiella statistik och som samlas in av Skolverket är betyg satta i slutet av årskurs 6 och i slutet av årskurs 9.

### Nu möjligt att analysera förändring i betygen över tid

De elever som lämnade årskurs 9 våren 2016 är den första elevkullen som också fick betyg i årskurs 6. De är alltså den första elevkullen i grundskolan vars resultatutveckling går att följa över tid.

Skolverket samlar varje höst in uppgifter om särskilt stöd i grundskolan.<sup>2</sup> Sedan 2014 görs detta på individnivå. Det gör det möjligt att koppla uppgifter om särskilt stöd till elevernas betyg och vice versa. För elevkullen som vi tittar på i den här promemorian, de som gick ut årskurs 9 våren 2016, finns uppgifter om särskilt stöd per elev för hösten i årskurs 8 och för hösten i årskurs 9.

### Fördjupning av tidigare presenterade resultat

Resultaten från elevernas slutbetyg 2016 publicerades i september samma år.<sup>3</sup> I den beskrivande promemoria som publicerades tillsammans med betygen ges en första övergripande bild av resultatförändringen från att eleverna gick i årskurs 6. Resultaten visas där på en övergripande nivå, för några ämnen. I den här promemorian presenteras resultaten för alla ämnen och vi fördjupar analysen.

I januari 2017 presenterade Skolverket sin utvärdering av införandet av betyg från årskurs 6.<sup>4</sup> Ett av syftena med att införa betyg från årskurs 6 var att elever i behov av stöd skulle upptäckas tidigare och därmed också få stöd tidigare.<sup>5</sup> I utvärderingen tittade Skolverket därför bland annat på särskilt stöd kopplat till elevernas betyg. Utvärderingen visar att det i statistiken inte finns några tydliga tecken på att införandet av betyg från årskurs 6 lett till att fler elever i behov av en stödinsats får detta i form av särskilt stöd.<sup>6</sup> I den här promemorian tittar vi vidare på relationen mellan särskilt stöd och betygen.

### Begränsningar i data

I de insamlade betygen i årskurs 6 våren 2013 går det inte att avgöra vilka elever som inte fått betyg på grund av frånvaro och vilka elever som inte fått betyg på grund av att de inte haft undervisning i ämnet. Problemet i insamlingen gör att vi för den här årskullen enbart kan följa elever som fått betyg A–F. Det är alltså

---

<sup>2</sup> Uppgifterna om särskilt stöd i den här promemorian avser särskilt stöd inom ramen för ett åtgärdsprogram enligt 3 kap. 9 § i skollagen (2010:800).

<sup>3</sup> Den officiella statistiken finns publicerad på Skolverkets hemsida:

<http://www.skolverket.se/statistik-och-utvardering/statistik-i-tabeller/grundskola/betyg-ak-9>

<sup>4</sup> Skolverket (2017) *Utvärdering av betyg från årskurs 6*. Regeringsuppdrag, Dnr: U2015/03990/S

<sup>5</sup> Prop. 2009/10:219 *Betyg från årskurs 6 i grundskolan*.

<sup>6</sup> Skolverket (2017) *Utvärdering av betyg från årskurs 6*. s.46f

enbart elever med betyg A–F i årskurs 6 som finns med i redovisningen i den här promemorian.

Elevernas betyg och stöd i olika årskurser går bara att följa över tid för elever som har ett svenskt personnummer. Elever som saknar uppgift om personnummer ingår därför inte i den här analysen. Det gör att elever som invandrat till Sverige och inte haft ett svenskt personnummer vid tiden för statistikinsamlingen därmed inte ingår i analysen.

Utifrån statistiken går det inte att få en fullständig bild av hur skolorna ger elever stöd. Uppgifter om extra anpassningar inom ordinarie undervisning samlas inte in av Skolverket. Det beror på att extra anpassningar inte finns definierade i skollagen och inte heller behöver dokumenteras av skolorna.

### **Disposition**

Utgångspunkten för den här promemorian är att följa upp resultaten för de elever som var först ut med att få betyg i årskurs 6 läsåret 2012/13 och som avslutade årskurs 9 våren 2016. Promemorians resultat presenteras i två steg: Först visar vi förändringen av betygen mellan de två årskurserna. Särskilt fokus lägger vi på de elever som inte nått upp till kraven för godkända betyg i årskurs 6. Därefter kopplas resultaten till uppgifter om särskilt stöd i årskurs 8 och 9. Promemorian avslutas med ett diskussionsavsnitt. I bilaga 1 beskrivs de data som analysen bygger på.

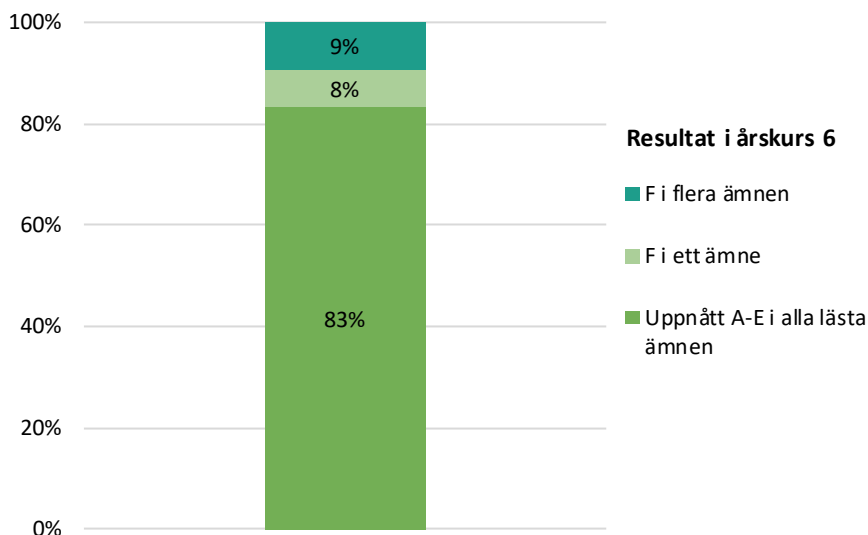
## Förändring av betygen från årskurs 6 till årskurs 9

I det här kapitlet tittar vi inledningsvis på hur resultatbilden ser ut för eleverna i årskurs 6, för att sedan se hur det gått för dem i årskurs 9. Lyckas skolan lyfta resultaten för elever som inte uppnått godkända betyg i årskurs 6 till att de tre år senare lämnar grundskolan? Efter det visas hur betygen förändrats i olika ämnen.

### Hur såg elevernas resultat ut i årskurs 6?

För att förstå vilka elever det är vi följer upp i den här promemorian visar diagram 1 elevernas resultat i årskurs 6. Resultaten avser närmare 92 500 elever med uppgift både betyg i årskurs 6 och 9. Elever utan svenskt personnummer ingår inte.

**Diagram 1. Resultat i årskurs 6 våren 2013.**



NOT: Avser elever närmare 92 500 elever med uppgift om betyg i årskurs 9.

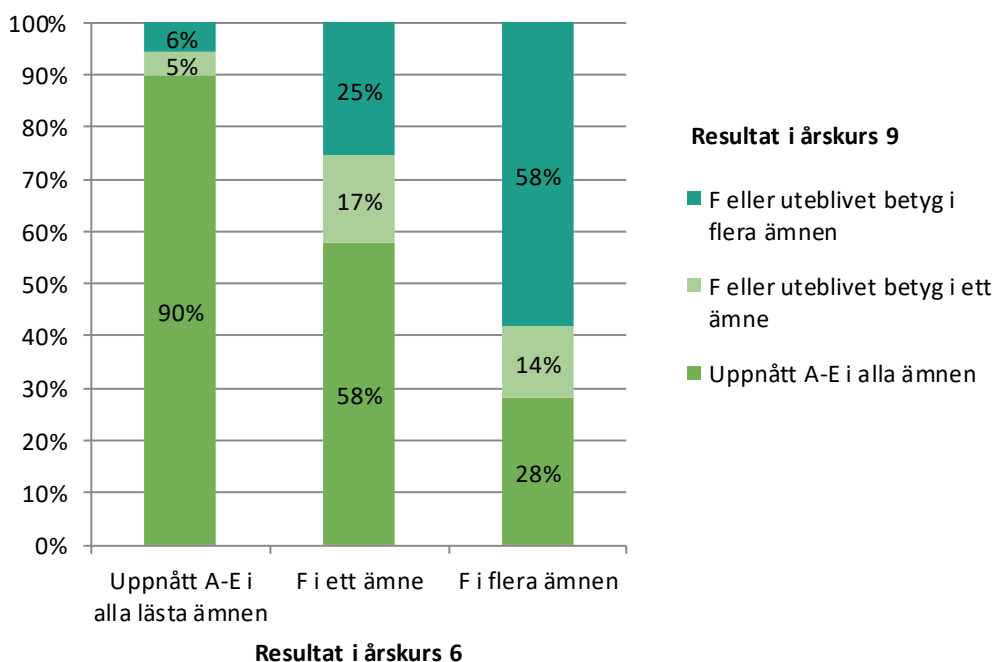
Majoriteten, 83 procent av eleverna, har godkända betyg (A–E) i alla ämnen de läst i årskurs 6. Närmare 8 procent har betyget F i ett ämne och 9 procent har F i två eller flera ämnen. Det är fler pojkar än flickor som fått betyget F. Framförallt är det bland eleverna med betyget F i flera ämnen som pojkarna är överrepresenterade. Det är även en större andel elever som invandrat sent till Sverige bland dem med F i betyg än bland dem som uppnått godkända betyg. Också här utmärker sig gruppen elever med F i flera ämnen. Den tydligaste skillnaden mellan dem som uppnått godkända betyg och dem som fått betyget F i något ämne är det dock då vi tittar på föräldrarnas utbildningsbakgrund. Bland dem med betyget F i flera ämnen i årskurs 6 är andelen elever med eftergymnasialt utbildade föräldrar 26 procent. Totalt, sett till samtliga elever, är den andelen 54 procent.

De ämnen som flest elever fått betyget F i är engelska och matematik. Svenska som andraspråk är dock det ämne där störst *andel* fått ett F i betyg. Det är ett ämne som riktar sig till elever med annat förstaspråk än svenska och omfattar omkring 9 procent av eleverna i årskurs 6 våren 2013.

### Har elevernas resultat förändrats till årskurs 9?

De flesta av dem som uppnår godkända betyg i alla ämnen i årskurs 6 gör det även tre år senare när de avslutar årskurs 9. Bland dem som inte uppnått godkända betyg i årskurs 6 ser dock resultaten lite olika ut. Diagram 2 visar hur det gått i årskurs 9 för elever med olika resultatbilder i årskurs 6.<sup>7</sup>

**Diagram 2. Resultat i årskurs 9 för elever som uppnått godkända betyg och elever med F i årskurs 6.**



NOT: Den första stapeln omfattar närmare 76 900 elever, den andra stapeln drygt 7 100 elever och den tredje stapeln närmare 8 500 elever. Att den första stapeln ser ut att summera upp till 101 procent beror på avrundning till heltal.

Den största delen av eleverna återfinns i den första stapeln i diagrammet, det vill säga bland dem som uppnått godkända betyg (A–E) i alla ämnen som de läst i årskurs 6. Majoriteten av dessa elever har även nått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 9, men omkring 11 procent har inte gjort det. Här finns dock viss reservation för att antalet ämnen kan skilja sig åt mellan årskurs 6 och 9. ”Alla ämnen” kan i vissa fall innebära fler ämnen i årskurs 9 än i årskurs 6, eftersom betyg i årskurs 6 endast sätts i de ämnen eleven undervisats i under den aktuella terminen.

Den mittersta stapeln visar resultaten i årskurs 9 för elever med betyget F i *ett* ämne i årskurs 6. Av dessa elever har över hälften, 58 procent, uppnått godkända betyg till årskurs 9. Övriga 42 procent saknar fortfarande godkända betyg i ett eller flera ämnen. Även här finns viss reservation för att eleverna kan ha läst och fått betyg i färre ämnen i årskurs 6 än i årskurs 9.

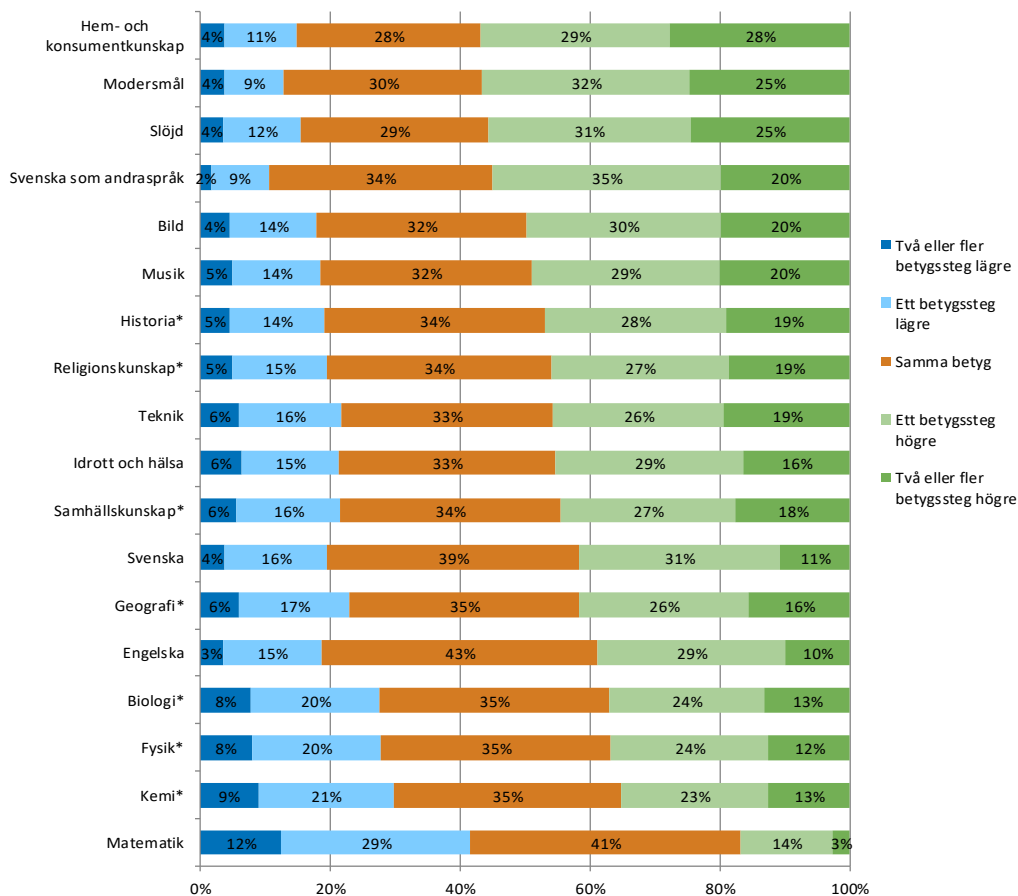
<sup>7</sup> För årskurs 6 ingår elever med betyg A–F, medan det för årskurs 9 även ingår elever med uteblivet betyg på grund av frånvaro eller anpassad studiegång.

Stapeln längst till höger visar resultaten i årskurs 9 för elever med betyget F i *flera* ämnen i årskurs 6. Av dem har 28 procent uppnått godkända betyg i alla ämnen då de slutar årskurs 9. Majoriteten, 72 procent, har alltså fortfarande inte uppnått godkända betyg i alla ämnen. Över hälften, 58 procent, saknar fortfarande godkända betyg i *flera* ämnen. Antalet elever som saknar godkända betyg i flera ämnen i både årskurs 6 och 9 omfattar drygt 4 900 elever.

### Hur har betygen förändrats i olika ämnen?

Många elever når ett högre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6, men resultaten varierar mellan olika ämnen. Diagram 3 visar förändringen av elevernas betyg mellan de två årskurserna i olika ämnen. Lägre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6 (ett respektive två steg lägre) visas i blått, samma betyg i årskurs 9 som i 6 visas med orange färg och högre betyg i årskurs 9 (ett respektivetvå steg högre) visas i grönt.

**Diagram 3. Andel (%) elever med lägre, samma eller högre betyg i årskurs 9 jämfört med i årskurs 6.**



NOT: Avser elever med betyg A–F i årskurs 6 och 9. Antalet elever varierar mellan 6 300-91 200 i de olika ämnena.

\*För de natur- och samhällsorienterande ämnena ingår inte resultaten för elever med blockbetyg. I årskurs 6 fick drygt en tredjedel av eleverna blockbetyg våren 2013.

Störst andel elever som fått ett högre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6 är det i ämnena hem- och konsumentkunskap och i modersmål, följt av slöjd och svenska

som andraspråk. Störst andel som fått ett lägre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6 är det i matematik, följt av de tre naturorienterande ämnena kemi, fysik och biologi.

Något vi behöver ta hänsyn till för att tolka resultaten är så kallade *golv- och takeffekter*. Med det menas att elever med F inte kan ges ett lägre betyg än så, medan elever med A inte kan ges ett högre betyg. I ämnen med hög andel F finns det färre elever som kan få ett lägre betyg och i ämnen med en hög andel A finns det färre som kan få ett högre betyg. I årskurs 6 är andelen med F som störst i svenska som andraspråk. I diagrammet är det också just i svenska som andraspråk som minst andel har fått ett lägre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6. Det kan alltså till viss del förklaras av golveffekten. Störst andel med A i årskurs 6 är det i engelska och i matematik, där 15 respektive 14 procent uppnått högsta betyg. Takeffekten syns dock inte lika tydligt där. Det beror på att dessa ämnen också har en relativt stor andel F i årskurs 6. Effekterna tar alltså till viss del ut varandra.

Det finns skillnader i hur flickors och pojkars betyg har förändrats. Det är en större andel flickor än pojkar som får högre betyg i årskurs 9 än de hade i årskurs 6. Undantaget är ämnet idrott och hälsa där något större andel pojkar än flickor fått högre betyg i årskurs 9. Störst skillnad mellan flickornas och pojkarnas genomsnittliga förändring är det i ämnet hem- och konsumentkunskap där 63 procent av flickorna och 51 procent av pojkarna fått ett högre betyg i årskurs 9.

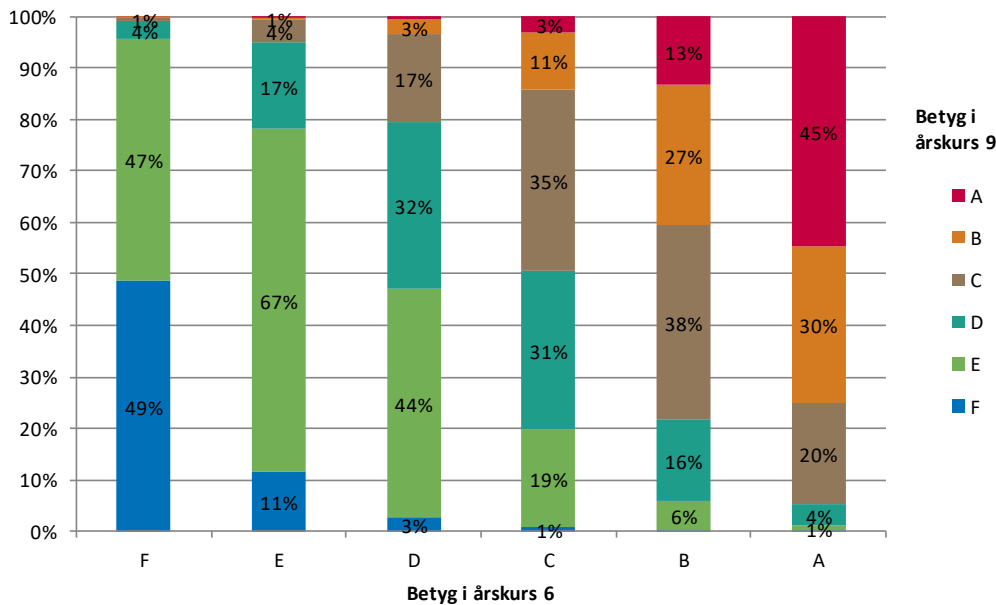
#### **Vad är det som gör att matematiken sticker ut?**

Ämnet matematik skiljer sig från övriga ämnen. Det är alltså det ämne där både andelen med samma betyg och andelen som fått lägre betyg är som störst, jämfört med övriga ämnen. Totalt har 41 procent ett lägre betyg i matematik i årskurs 9 än i årskurs 6. Bland dem har 29 procent ett betygssteg lägre och 12 procent två eller flera betygssteg lägre.

För att titta närmre på ämnet matematik visar diagram 4 resultatförändringen för elever med respektive betygssteg i årskurs 6. I den första stapeln visas vilka betyg eleverna med F i årskurs 6 har då de avslutar årskurs 9, i den andra stapeln elever med E i årskurs 6, och så vidare.



**Diagram 4. Förändring av betyg i matematik mellan årskurs 6 och 9.**



NOT: Totalt finns uppgifter för närmare 91 300 elever med uppgift om betyg A–F i både årskurs 6 och 9. Den första stapeln omfattar drygt 5 300 elever, den andra drygt 17 800 elever, den tredje drygt 18 600 elever, den fjärde drygt 19 200 elever, den femte drygt 16 900 elever och den sjätte närmare 13 400 elever.

Diagrammet visar att en relativt stor del av eleverna med betygen F och E i årskurs 6 har samma betyg även i årskurs 9. Det gäller även det högsta betyget A där nästan hälften av eleverna med A i årskurs 6 fortfarande har ett A i årskurs 9.

Bland eleverna med betygen D, C och B i årskurs 6 har däremot en relativt stor andel elever lägre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6. Det är alltså framförallt elever med dessa ”mellanbetyg” i årskurs 6 som står för den stora andelen som fått ett lägre betyg i årskurs 9.

Kan det utstickande mönstret i förklaras genom skillnader mellan pojkarnas och flickornas förändring? Nej, i just ämnet matematik är skillnaden mellan pojkarnas och flickornas resultatförändring liten. Fördelningen av andelen med lägre, lika eller högre betyg i årskurs 9 jämfört med i årskurs 6 skiljer sig bara en procentenhet mellan flickornas och pojkarnas resultat i matematik.

### Särskilt stöd för elever som inte uppnår godkända betyg

För att vidare analysera bilden av hur elevernas resultat förändrats kopplar vi i detta kapitel betygen till uppgifter om särskilt stöd inom ramen för ett åtgärdsprogram hösten i årskurs 8 och 9.

Om en elev riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska skolan skyndsamt sätta in stöd för eleven. I första hand ska stödet ges inom den ordinarie undervisningen, genom extra anpassningar. Men stödet måste alltid utformas utifrån varje elevs behov och ibland räcker inte extra anpassningar. Om skolan bedömer att en elev behöver särskilt stöd ska de utarbeta ett åtgärdsprogram. I

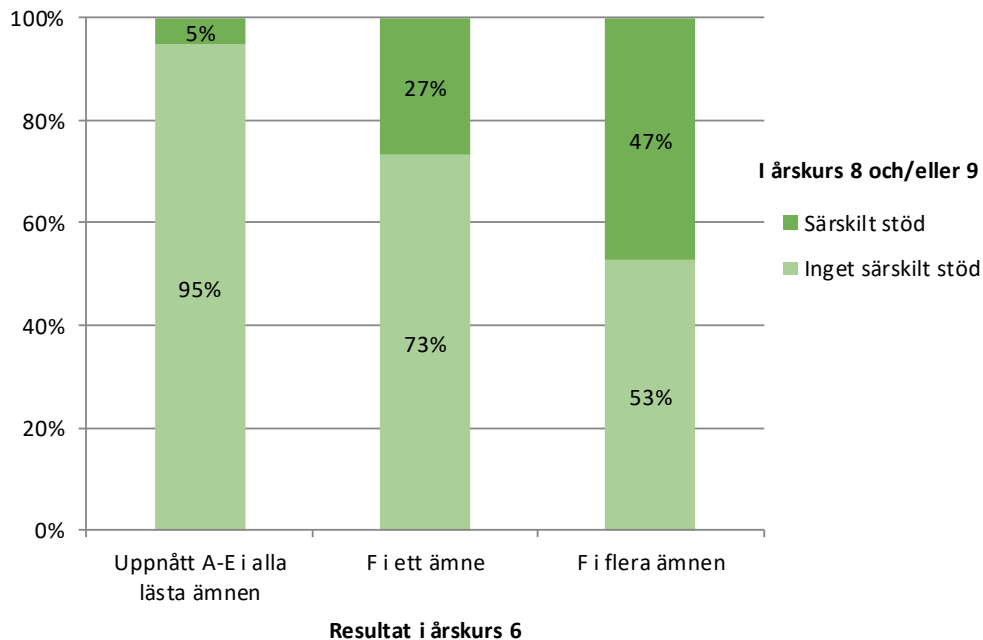
åtgärdsprogrammet ska det framgå vad eleven bedöms ha för behov, vilka insatser skolan planerar göra för eleven och hur skolan planerar följa upp insatserna.

Det vi genom statistiken kan se är om eleverna fått särskilt stöd inom ett åtgärdsprogram.<sup>8</sup> För just den här elevkullen finns den informationen för årskurs 8 och 9. Framöver, för kommande elevkullar, kommer betygen även kunna kopplas till särskilt stöd i årskurs 7.

### Hur ser sambandet ut mellan betygen i årskurs 6 och särskilt stöd?

Ett av syftena med att införa betyg från årskurs 6 var att betygen skulle underlätta upptäckten av elever i behov av stöd.<sup>9</sup> Upptäcks eleverna tidigt har skolan större möjlighet att sätta in stöd för att ge eleverna förutsättningar att nå godkända betyg till att de avslutar grundskolan. Diagram 5 visar andelen elever med särskilt stöd i årskurs 8 och/eller 9, bland elever med olika resultatbilder i årskurs 6.

**Diagram 5. Andel (%) elever med särskilt stöd i årskurs 8 och/eller 9.**



NOT: Totalt finns uppgifter för drygt 90 800 elever. Den första stapeln omfattar närmare 75 700 elever, den andra stapeln drygt 6 900 elever och den tredje stapeln drygt 8 200 elever.

Diagrammet visar att drygt en fjärdedel (27 procent) av eleverna med F i ett ämne har getts särskilt stöd under årskurs 8 och/eller 9. Bland eleverna med F i flera ämnen har närmare hälften (47 procent) getts särskilt stöd.

Att drygt hälften av eleverna med F i flera ämnen i årskurs 6 inte fått särskilt stöd under årskurs 8 eller 9 behöver inte betyda att eleverna varit helt utan stöd. Skolan

<sup>8</sup> Uppgifter om stöd som inte rapporterats in tillsammans med ett åtgärdsprogram ingår inte i analysen. För mer statistik och information om särskilt stöd, se Skolverket (2017) *PM - Särskilt stöd i grundskolan läsåret 2016/17*.

<sup>9</sup> Prop. 2009/10:219 *Betyg från årskurs 6 i grundskolan*.

kan till exempel ha gjort bedömningen att extra anpassningar varit tillräckliga. Eleverna kan också ha fått särskilt stöd under årskurs 7 eller senare under läsåret i årskurs 8 eller 9, efter att det särskilda stödet rapporterats in till Skolverket. De uppgifterna finns inte att tillgå i statistiken.

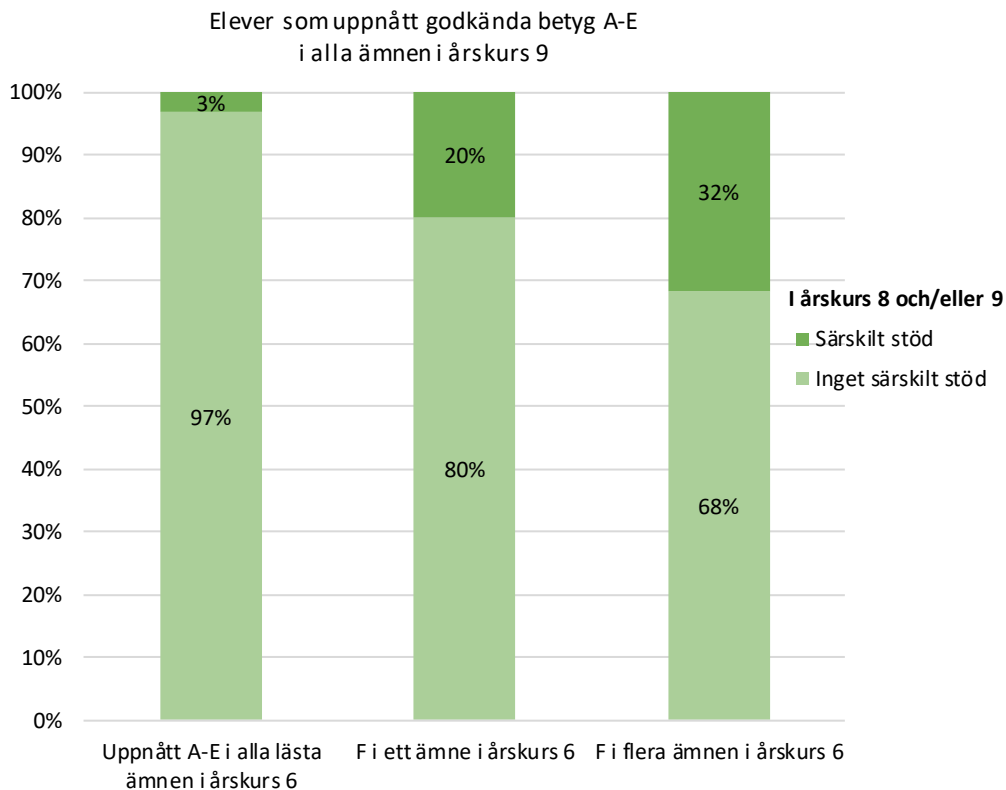
I nästa avsnitt kopplar vi samman resultaten i årskurs 6, uppgifter om särskilt stöd och elevernas resultat i årskurs 9. Det är först när den kopplingen är gjord som det går det att säga något om skolornas insatser ser ut att ha varit tillräckliga.

### Hur har det gått för eleverna i årskurs 9 och vilka har fått särskilt stöd?

Ett F i årskurs 6 signalerar att skolan behöver göra insatser för att eleven ska uppnå godkända betyg. Insatserna behöver inte vara i form av särskilt stöd, utan kan ges genom extra anpassningar inom den ordinarie undervisningen. Målet är att alla elever ska avsluta grundskolan och med minst godkända betyg.

I diagram 6 och 7 kopplar vi samman uppgifter om betyg i årskurs 6, betyg i årskurs 9 och särskilt stöd under årskurs 8 och/eller 9. De elever som vi först tittar på är dem som avslutat grundskolan med godkända betyg i alla ämnen. Den gruppen utgör den stora majoriteten av eleverna, drygt 74 300 av totalt 90 800 elever med uppgifter om betyg och särskilt stöd.

**Diagram 6. Andel (%) elever med särskilt stöd i årskurs 8 och/eller 9 bland elever som uppnått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 9.**



NOT: Den första stapeln omfattar närmare 68 000 elever, den andra drygt 4 000 elever och den tredje drygt 2 300 elever.

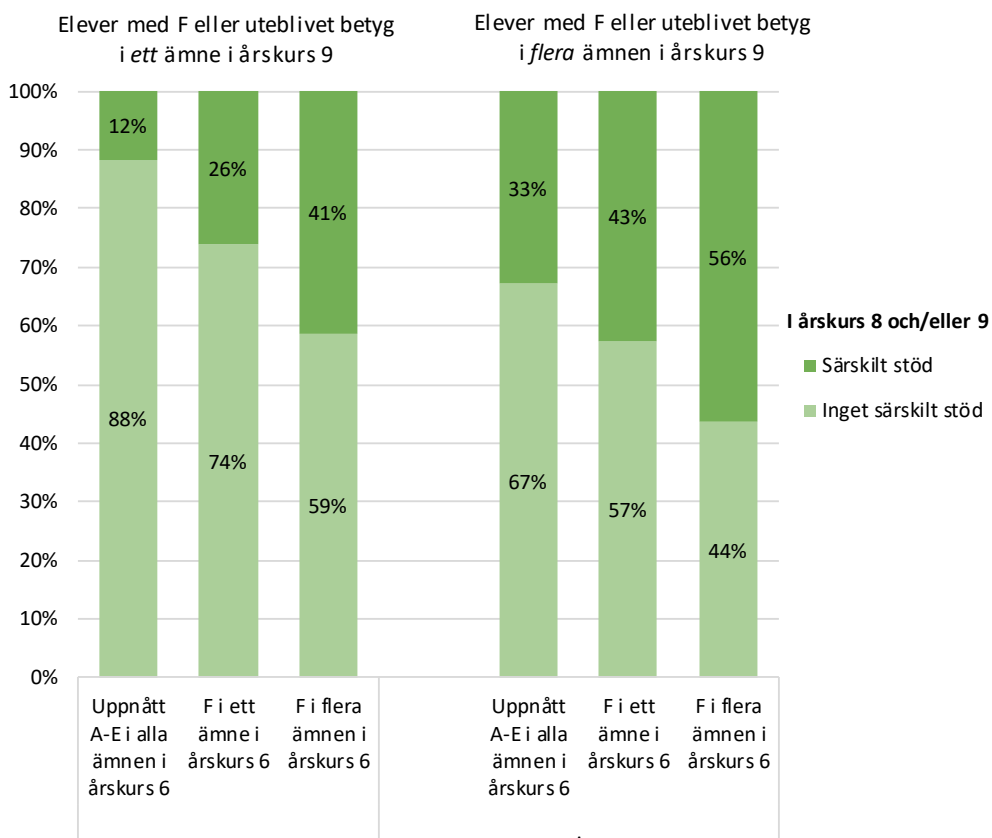
Diagrammet visar alltså elever som avslutat grundskolan med godkända betyg i alla ämnen. Majoriteten, närmare 68 000 av dessa elever, har också uppnått godkända betyg i årskurs 6 och visas i den första stapeln. Bland dem har 3 procent fått särskilt stöd i årskurs 8 och/eller 9.

Den mellersta stapeln visar de elever som fått betyget F i ett ämne i årskurs 6 och som sedan uppnått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 9. Det rör sig om drygt 4 000 elever. En femtedel av dessa elever, 20 procent, har fått särskilt stöd i årskurs 8 och/eller 9.

Stapeln längst till höger visar de elever som fått betyget F i *flera* ämnen i årskurs 6 och som sedan uppnått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 9. Det rör sig om drygt 2 300 elever. Av dem har 32 procent fått särskilt stöd i årskurs 8 och/eller 9.

Diagram 7 visar de elever som inte uppnått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 9. Det rör sig om totalt drygt 16 500 elever med uppgifter om betyg och särskilt stöd. Diagrammet visar resultat i årskurs 6 och andel med särskilt stöd bland elever med F eller uteblivet betyg i ett respektive i flera ämnen i årskurs 9.

**Diagram 7. Andel (%) elever med särskilt stöd i årskurs 8 och/eller 9 bland elever som saknar godkända betyg i ett eller flera ämnen i årskurs 9.**



NOT: Den första stapeln omfattar drygt 3 500 elever, den andra närmare 1 200 elever, den tredje drygt 1 100 elever, den fjärde närmare 4 200 elever, den femte närmare 1 800 elever och den sjätte närmare 4 800 elever.

De tre första staplarna visar de elever som saknar godkänt betyg i *ett* ämne i årskurs 9. Det omfattar drygt 5 800 elever. De tre staplarna till höger i diagrammet visar elever som saknar godkänt betyg i *flera* ämnen i årskurs 9. Det rör sig om drygt 10 700 elever och utgör därmed den största delen av eleverna utan godkända betyg i årskurs 9.

Andelen elever som fått särskilt stöd är störst bland de elever som saknar godkända betyg i flera ämnen i både i årskurs 6 och 9. Den gruppen omfattar närmare 4 800 elever och visas i stapeln längst till höger i diagrammet. Av dem har drygt hälften, 56 procent, fått särskilt stöd i årskurs 8 och/eller 9.

Totalt sett är det drygt 15 600 elever som inte uppnått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 6. Av dem har närmare 9 100 inte heller uppnått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 9. Bland de 8 800 av dem som vi även kan koppla till uppgifter om särskilt stöd ser vi att närmare hälften, 4 200 elever, har fått särskilt stöd under årskurs 8 och/eller 9. Det är därmed närmare 4 600 elever med F eller uteblivet betyg i både årskurs 6 och 9 som varken fått särskilt stöd i årskurs 8 eller i årskurs 9.<sup>10</sup>

---

<sup>10</sup> Avser uppgifter om elever med den 15 oktober det aktuella läsåret.

## Diskussion

Alla elever ska få ledning och stimulans för att utvecklas så långt som möjligt. Det är skolhuvudmännen som har det yttersta ansvaret för utbildningen i sina skolor. De ska se till att skolorna har de resurser och verktyg de behöver för att för att genomföra sitt uppdrag i enlighet med rådande lagar, förordningar och föreskrifter. Rektorn i sin tur ansvarar för skolans inre organisation och ska se till att skolans resurser fördelas utifrån elevernas olika förutsättningar och behov.<sup>11</sup>

Det finns mycket vi inte kan se genom statistiken. Vi kan till exempel inte se hur betygen sett ut terminerna mellan årskurs 6 och vårterminen i årskurs 9. Vi kan inte heller se hur undervisningen sett ut eller vilka anpassningar skolorna har gjort för att eleverna ska förbättra sina resultat. Men utifrån det vi *kan* se i statistiken vet vi att de allra flesta eleverna uppnår godkända betyg både i årskurs 6 och 9. Många elever når också ett högre betyg i årskurs 9 än i årskurs 6.

Vi kan också konstatera att inte alla elever avslutar grundskolan med godkända betyg. En stor andel av eleverna som uppvisar bristande kunskaper i årskurs 6 saknar godkända betyg även tre år senare då de avslutar årskurs 9.<sup>12</sup>

Elever som inte uppnått godkända betyg i alla ämnen i årskurs 9 har av någon anledning inte fått det stöd de har behövt för att uppnå målen i grundskolan. Det kan handla om att skolan inte upptäckt stödbehov, men också att stödet som eleven fått inte varit det rätta utifrån elevens behov.

Vilken problematik som döljer sig bakom ett eller flera F vet vi inte. Det är dock rimligt att tro att skolan har större möjlighet att göra anpassningar inom ordinarie undervisning när elever har mindre omfattande svårigheter. Har en elev F i flera ämnen döljer sig troligtvis mer svåråtgärdade förhållanden än för en elev med F i ett ämne.

I den här promemorian visar vi att hälften av de elever som saknar godkända betyg i både årskurs 6 och 9 inte har fått särskilt stöd inom ramen för ett åtgärdsprogram i årskurs 8 eller 9. Dessa elever kan ha fått särskilt stöd under årskurs 7, under kortare perioder under årskurs 8 och 9 som inte fångas in av mätningarna, eller extra anpassningar inom ordinarie undervisning. Men resultaten i årskurs 9 visar att det stödet i så fall inte har varit tillräckligt för att eleverna skulle nå godkända betyg.

---

<sup>11</sup> 2 kap. 8–10 §§ skollagen (2010:800)

<sup>12</sup> Avser elever med uppgift om betyg både i årskurs 6 och 9.

## Bilaga 1 – Underlag för analysen

### Datakällor och population

Analyserna bygger på statistik som samlats in vid fyra olika tillfällen, för en och samma elevkull:

- Terminsbetyg i årskurs 6 (avser 18 juni 2013)
- Särskilt stöd i årskurs 8 (avser 15 oktober 2014)
- Särskilt stöd i årskurs 9 (avser 15 oktober 2015)
- Slutbetyg i årskurs 9 (avser 18 juni 2016)

I promemorian ingår bara elever med uppgift om betyg i både årskurs 6 och 9. Det omfattar totalt 92 480 elever. Av dem går det att koppla uppgifter om särskilt stöd i årskurs 8 och 9 till 90 819 elever.

Antalet elever som läser olika ämnen varierar. I årskurs 6 sätts bara betyg i de ämnen som eleverna fått undervisning i under årskursen. När eleverna slutar årskurs 9 ska de däremot ha fått betyg i alla obligatoriska ämnen. I de natur- och samhällsorienterande ämnena kan skolorna besluta om att sätta blockbetyg i årskurs 6. I årskurs 9 ska däremot betyg sättas i respektive ämne inom blocken. När vi i den här promemorian tittar på hur betygen förändrats i de natur- och samhällsorienterande ämnena ingår inte resultaten för de elever som fått blockbetyg i årskurs 6.

### Begränsningar i data

I de insamlade betygen i årskurs 6 våren 2013 går det inte att avgöra vilka elever som inte fått betyg på grund av frånvaro och vilka elever som inte fått betyg på grund av att de inte haft undervisning i ämnet. Problemet i insamlingen gör att vi för den här årskullen enbart kan följa elever som fått betyg A–F. Det är alltså enbart elever med betyg A–F i årskurs 6 som finns med i redovisningen i den här promemorian.

Elevernas betyg och stöd i olika årskurser går bara att följa över tid för elever som har ett svenskt personnummer. Elever som saknar uppgift om personnummer ingår därför inte i den här analysen. Det gör att elever som invandrat till Sverige och inte haft ett svenskt personnummer vid tiden för statistikinsamlingen därmed inte ingår i analysen.

Utifrån statistiken går det inte att få en fullständig bild av hur skolorna ger elever stöd. Uppgifter om extra anpassningar inom ordinarie undervisning samlas inte in av Skolverket. Extra anpassningar finns inte definierade i skollagen och behöver inte dokumenteras av skolorna. Därför samlar Skolverket inte heller in någon statistik om detta. För den elevkull vi följer i den här promemorian finns inte heller uppgiften om särskilt stöd i årskurs 7, utan bara i årskurs 8 och 9. Det beror på att uppgifter om särskilt stöd började samlas in på individnivå först hösten 2014.

När vi i den här promemorian pratar om särskilt stöd i årskurs 8 och/eller 9 avser det särskilt stöd den 15 oktober. I tidigare återkontakter har det framkommit att

flera skolor inte fattat beslut om åtgärdsprogram för än senare under terminen. Elever som inte uppges ha särskilt stöd inom ramen för ett åtgärdsprogram i Skolverkets insamling kan alltså ha fått det senare under årskursen.